

SARKAŅU ZIŅAS

Madonas novada Sarkaņu pagasta pārvaldes izdevums

2021. g. JŪNIJS-AUGUSTS Nr. 3 (91)

REDAKTORES SLEJA

Pavisam nemanot aizvadīta ļoti silta un notikumiem bagāta vasara, kad karsto laiku jūnijā un jūlijā nomainīja lietainais augusts. Esam izbaudījuši gan dāsnos saules starus, kas tik nepieciešami ikdienas gaitām, un sagaidījuši arī bagātīgas lietavas, kas deva veldzi piemājas dārziem, lai tur izlolotā raža ikdienas pārtikas krājumiem būtu pēc iespējas labāka un kvalitatīvāka.

Klāt septembris. Un tieši šis mēnesis ir kā atskaites punkts vasarai un kaut kā jauna sākumam arī tiem, kam skolas gaitas sen aiz muguras. Skolēni jau paspējuši izjust atkalredzēšanās prieku ar skolasbiedriem un skolotājiem, kas uz ilgu laiku nebija iespējams. Un visi ir cerību pilni, ka mācību process noritēs normālā klātienē režīmā.

Ir pienācis laiks raudzīties pēc kāda siltāka apģērba gabala. Un tiem, kam tas iespējams, biežāk gribas jau iekurināt mājokli. Ierastais laika rats turpina griezties. Viens gadalaiks nomaina citu. Un katram no tiem ir sava burvība. Arī rudenim, kas jau klauvē pie durvīm.

Valda Kļaviņa, redaktore

Pagasta pārvaldes aktualitātes

Pagasta pārvaldes vārdā sūtu sveicienus visiem izglītības iestāžu audzēkņiem, viņu vecākiem un skolu personālam 1. septembrī. Izglītojamiem – zinātkāri un neatlaidību. Mācībspēkiem – pacietību darbā un gandarījumu par savu veikumu. Vecākiem – rūpes, spēku un izturību!

Ir prieks, ka mācības tiek organizētas klātienē. Protams, tas notiek ar zināmām neērtībām, jo nepieciešams sertifikāts vai negatīvs tests. Bet pat ar šādiem nosacījumiem attālināto mācību kvalitāte un organizēšana nav pielīdzināma mācībām skolas solos. Ceru, ka mācības klātienē notiks visu šo un turpmākos gadus. Un tas šoreiz ir atkarīgs tikai un vienīgi no mums pašiem.

Liels izaicinājums šobrīd ir pēc iespējas veiksmīgāk saplānot skolēnu pārvādzījumus, jo mācības Madonas pilsētas vidusskolā apmēram līdz oktobra vidum notiks divās maiņās. Ir nedaudz iekavējušies skolas rekonstrukcijas darbi. Jāņem vērā arī tas, ka pagasta bērni mācās dažādās mācību iestādēs.

Līdz ar to autobusu maršruti šobrīd plānoti šādi:

Mazais autobuss:

Turp: 7.15 Aizkuja-Biksēre- Patkule -Dārzāji-Kronīši-Sarkaņi-Krieviņi-Milni- Madona- Lazdona;

11.30 - Grāveri-Lejas Krūmiņi-Madona.

Atpakaļ: 12.30 Madona-Krieviņi-Sarkaņi-Kronīši-Grāveri-Patkule-Biksēre- Aizkuja;

16.20 Lazdona. 16.40 Madona-Krieviņi-Sarkaņi-Kronīši-Grāveri-Patkule- Biksēre- Aizkuja.

Lielais autobuss:

Turp: 7.00 no Madonas. 7.30 Cesvaine- 7.40 Biksēre- Madona;

11.30 Cesvaine-11.40 Biksēre- Madona.

Atpakaļ: Madona 12.30-Biksēre-Cesvaine.

Madona 16.30- Biksēre- Cesvaine.

Runājot par aktuālajiem darbiem, šobrīd ir uzsākti pašvaldības 618 metru garā autoceļa posma no Biksēres ciema līdz pieslēgumam valsts autoceļam V888 jeb ceļa caur parku pārbūves darbi. Būvdarbu laikā ceļš satiksmei un gājēju kustībai ir slēgts, tāpēc aicinām rēķināties ar šīm neērtībām un būt saprotošiem. Plānots, ka jaunais asfalts būs oktobra vidū. Augustā tika pabeigti projektēšanas darbi otram kritiskajam un noslogotajam pašvaldības ceļam Biksēres centrā – no veikala līdz pieslēgumam autoceļam P37. Diemžēl šo posmu šogad pārbūvēt neizdosies, jo projekta administrēšanai, finanšu piesaistei un nepieciešamo atzinumu saņemšanai vajadzīgi divi līdz trīs mēneši, kad laikapstākļi vairs nebūs atbilstoši ceļa pārbūvei, bet priekšnosacījums finansējuma saņemšanai ir tāds, ka vismaz 70% no darbiem ir jāpabeidz šogad. Lai nu kā, tagad šim prioritārajam investīciju objektam ir sagatavots būvprojekts, tāpat gatavības pakāpe dažādu ES struktūrfondu apguvei un daļībai valsts sludinātos finansēšanas konkursos ir augsta.

Autoceļa rekonstrukcija.

Ieguldījumi ir veikti arī pagasta grants ceļos. Papildus ikdienišķajiem uzturēšanas darbiem esam izbūvējuši vairākas caurtekas, atjaunojuši virskārtu atsevišķos ceļu posmos, kā arī sveduši kārtībā kritisko ceļa posmu Sarkaņi-Indrāni. Tomēr darāmo darbu grants ceļu uzlabošanā un uzturēšanā kārtībā joprojām ir daudz.

Šobrīd notiek kustamās un nekustamās mantas atsavināšana, kas ir pašvaldības īpašums, bet nav nepieciešams tās autonomo funkciju veikšanai. Gadījumos, kad uz atsavināmo objektu nevienam nav spēkā pirkuma tiesības, privātām un juridiskām personām vienādā konkurencē ir iespējams to iegūt un izmantot saviem mērķiem un iecerēm. Ieņēmumi no mantas atsavināšanas nonāk pašvaldības kopējā budžetā, kas dod iespēju lemt par papildu investīcijām novada teritorijā,

piemēram, grants ceļu uzlabošanā, dzīvojamā fonda remontā u.c.

Šobrīd meklējam multifunkcionālā centra "Logs" vadītāju uz noteiktu laiku. Jāpiezīmē, ka novada jauniešu centru apmeklējums ir atļauts ar tādiem pašiem nosacījumiem kā izglītības iestādēs – tests vai sertifikāts. Jūlijā sporta laukumā pie jauniešu centra uzlikām divus jaunus basketbola grozus, pārvietojamos florbola bortus. 4. septembrī šajā laukumā notiks florbola sacensības, kas Sarkaņu pagastā tiek rīkotas pirmo reizi. Arī novadā šādas sacensības nenotiek bieži. Augustā norisinājās kupli apmeklētas Bikšēres pludmales volejbola sacensības, kā arī pie muižas katru nedēļas nogali jūlijā un augustā notika kultūras pasākumi. Man ir tiešām patīess prieks, ka šajā saspringtajā laikā kultūras jomā tika meklēti risinājumi,

nevis attaisnojumi nekā nedarīšanai. Un atrastie risinājumi – kultūras pasākumi – bija ļoti kvalitatīvi un baudāmi. Paldies tautas nama vadītājam par idejām un organizēšanu un pasākumu apmeklētājiem par klātbūtni, lai to visu novērtētu.

Paldies biedrībai "Sarkaņu pagasta kultūrmantojums" par aktīvo darbību un jaunāko veikumu – atjaunoto atpūtas vietu Bikšēres parkā.

Paldies biedrībai "Madonas futbola atbilstībai" par brīvdabas kino organizēšanu estrādē!

Kopā strādājot, mums šajā saspringtajā laikā ir izdevies daudz, bet tikpat daudz darāmā un ieceru realizāciju vēl priekšā.

Sandis Kalniņš, Sarkaņu pagasta pārvaldes vadītājs
Valdas Kļaviņas foto

Vaļasprieks

Uz Tamborēšanas čempionātu atskatoties

14. augustā Bikšēres muižā notika **I Tamborēšanas čempionāts**, kas kopā pulcēja 11 dalībnieces no vairākām Latvijas vietām. Bija pārstāvēta Bauska, Sigulda, Cēsaine, Cēsu novada Zaube, Alūksnes novada Mālupe, Smiltenes novada Grundzāle un arī Sarkaņu pagasts.

Sacensību sākumā Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja speciāliste Laima Garā iepazīstināja ar tamborējumiem no muzeja krājumiem. Dienas turpinājumā dalībnieces un apmeklētājus ar latviskām dziesmām un dančiem sveica un priecēja folkloras kopa "Libe" un SIA "ZELTE" radošā grupa.

Kā jau visās sacensībās, tika nominētas trīs labākās, bet atzinīgi vārdi tika vēlti visām dalībniecēm. Žūrijai, kuras sastāvā bija Laima Garā, Vanda Podiņa un Anita Kurmīte, uzdevums nebija viegls, jo visas dalībnieces bija ļoti centušās. Tomēr uz-

devumu vislabāk un kvalitatīvāk bija veikusi Sandra Eglīte no Zaubes, viņai sekoja Inga Ķestere no Grundzāles pagasta un Sandra Jansone no Bauskas.

Vecākajai čempionāta dalībniecei bija 88 gadi, savukārt jaunākajai – 28. Un prieks, ka tā bija mūsējā, bikšēriete **Anda Akmentiņa**. *Pēc profesijas Anda ir farmaceita asistente un pavisam nesen pēc bērna kopšanas atvaļinājuma atgriezusies darbā lidostas "Rīga" aptiekā "Apotheka". Par savu aizraušanos ar tamborēšanu viņa labprāt dalās ar "Sarkaņu Ziņu" lasītājiem.*

Kas ir tamborēšana tavā dzīvē?

– Tamborēšana šobrīd aizņem lielu daļu no mana brīvā laika un nu jau tā ir izveidojusies kā sava veida atkarība. Kad skatos kādu filmu vai seriālu, kad esmu ceļā, nepamet sajūta, ka laiks netiek pilnībā izmantots un tikmēr varētu

darboties arī rokas.

Ar rokdarbiem esmu saistīta jau no pašas bērnības, kad gribēju darboties līdzī omei. Viņa arī mani mācīja šūt glezņiņas. Atceros, kā netīšām piešuvu klāt galdautu savai glezņiņai. Pirmo reizi tamboradatu rokās droši vien paņēmu pamatskolā, kad visiem mācīja tamborēt. Bet toreiz tas viss tik ļoti neaizrāva. Visa šī grabuļīšu, mīksto mantiņu, jaku, džemperu (drīz tiks pabeigts arī lielizmēra plets) tamborēšana aizsākās pagājušajā gadā, kad visiem bija jāsež mājās, kad vajadzēja atrast kaut ko, lai ikdienā atrastu brīdi sev un vienkārši pasēdētu, skaitītu valdziņus un domātu tikai par to, kura rinda, kura krāsa utt. Tā ir tāda nomierinoša, sildoša nodarbe, it īpaši, ja tiek tamborēts konkrēti kādam cilvēkam, lai viņu apsveiktu, iepriecinātu. Tamborēju no pamācībām angļu valodā, jo internetā ir pieejama ļoti daudzveidīga

Sacensība ir sākusies.

Anda un viņas darinājumi.

informācija un iedvesmojoši rokdarbu paraugi gan *youtube*, gan *pinterest*, gan *instagram*. Un, ja arī kāds apzīmējums nav skaidrs, to visu turpat var ļoti ātri atšifrēt un apgūt. Šķiet, ka šī nodarbe ir arī vienkāršāka par adīšanu, jo ir vajadzīga tikai viena adata un kamols.

Kā vērtē savu dalību šajā tik neparastajā sacensībā?

– Tamborēšanas čempionātā piedalījos, jo tā bija iespēja darīt to, kas man pa-

tīk, bet tikai nedaudz citādos apstākļos. Mežģīnes tamborēju pirmo reizi, arī tik smalku diegu un adatu parasti neizmantuju. Tāpēc žūrijas vērtējumu par manu darbu uzskatu par diezgan lielu sasniegumu. Tagad, kad tas pats uzdevums ir paņemts uz mājām un uztamborēts vēlreiz (tas gan aizņēma vairāk par divām

stundām, kuras tika dotas čempionātā), ir skaidrs, ka, pirmkārt, jau vajadzēja šēmu turēt otrādāk, tamborēt ciešāk un arī valdziņi vietām nebija saskaitīti pareizi. Bet par to nesukumstu, jo ceru, ka šāds pasākums tiks organizēts arī nākamgad. Un ir pietiekami ilgs laiks, lai tam varētu sagatavoties. Katrā ziņā prieks par šādu iespēju un paldies organizatoriem.

Valdas Kļaviņas teksts

Agra Veckalniņa foto un

foto no **A. Akmentiņas** arhīva

Svētku brīži

Sveiciens pašiem mazākajiem

14. augustā pie Biksēres muižas uz svētkiem tika aicināti paši mazākie sarkanieši ar ģimenēm. Kopā ar SIA “Zelte” animācijas tēliem visiem bija iespēja izbaudīt kopā darbošanās prieku, īstu ziepju burbuļu lietu un pagasta pārvaldes sarūpēto saldo našķi – cukurvati. 2020. un 2021. gadā dzimušie bērniņi kopā ar vecākiem devās nelielā, bet īpašā ceļojumā pretī pārstiegumam un, sasniedzot finišu, viņus gaidīja dāvana – sarkanietes Evitas Stafekas pasaku grāmatiņa “Piedzīvojumu pasakas”. Grāmatiņa ir pagasta pārvaldes sveiciens jaundzimušajiem un viņu vecākiem. Varām būt lepnī, jo pagastā šajā gadā jau piedzimuši 11 bērniņi.

Svētku turpinājumā ikvienam bija iespēja izbaudīt latvisku atmosfēru dančos, uguns rituālos un Adrijas un Samantas skandētajās melodijās.

Valdas Kļaviņas teksts, Agra Veckalniņa foto

Vēstures atspulgos

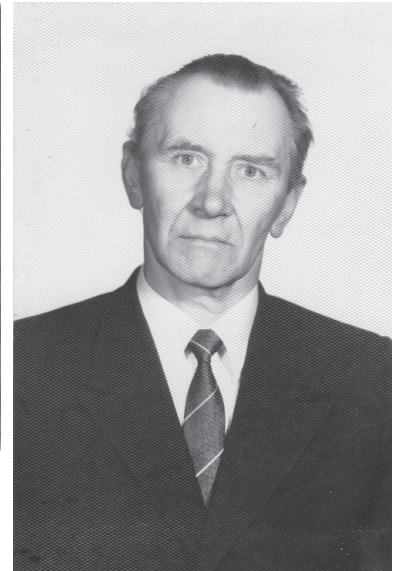
Pieminot Sarkaņu pamatskolas direktoru Edgaru Sudāru 95.dzimšanas dienā

Dzīves mācīšanās. Edgars Sudārs dzimis 1926. gada 23. augustā Lazdonas pagasta “Salājkalnos” saimnieku Alvīnes un Pētera ģimenē. 1935. gadā sāka mācības Lazdonas 6-klasīgajā pamatskolā, kur četrus gadus iesaistījās mazpulkā, audzējis cigoriņus un cukurbietes, piedalījies izstādēs, bet par nopelnīto naudu nopircis slēpes. Skolā Edgars spēlēja futbolu, bijis labs vārtsargs. 1942. gada rudenī iesāk mācības Madonas vidusskolā, kuru ar pārtraukumu beidz 1948. gadā. No 1944. gada 1. jūnija dienējis Madonas apriņķa policijas 3. iecirknī par kārtībnieku Bērzaunes upes tilta sardzē, bijis apcietināts. 1944. gada augustā, sasniedzot 18 gadu vecumu, tika iesaukts Padomju armijā, smagi ievainots un demobilizēts kā kara invalīds.

Pedagoģa darbā. No 1948. līdz 1951. gadam Edgars Sudārs strādāja par pionieru vadītāju Grostonas pamatskolā, arī par vēstures, fizikas un fizikultūras skolotāju. Darbs skolā paticis, bet bija nepieciešamas pedagoģiskās zināšanas, tālab gadu viņš mācījās Latvijas PSR Valsts Rīgas Izglītības darbinieku kvalifikācijas celšanas institūtā un ieguva tiesības strādāt par fiziskās audzināšanas skolotāju pamatskolā.

Edgars Sudārs Madonā.
1943. gads.
Erikas Zariņš foto

Edgars Sudārs, pedagoģis (1948–1991), Sarkaņu pamatskolas direktors (1975–1991).
Fotografēts 1985. gadā Madonas rajona Goda plāksnei.

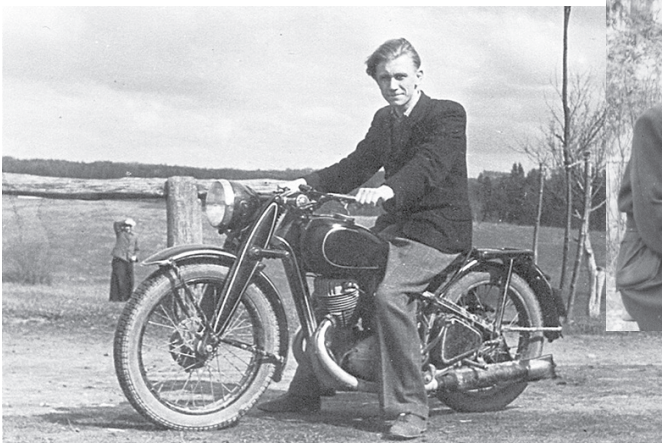
1950. gadā Edgars Sudārs kā eksternis beidza pedagoģisko klasi Madonas vidusskolā un ieguva pamatskolas skolotāja tiesības.

1951. gadā viņš nodibināja ģimeni, un abi kopā ar sievu Elgu sāka skolotāja darbu Sarkaņos. E. Sudārs bija Sarkaņu 7-gadīgās skolas vecākais pionieru vadītājs un fizikultūras skolotājs.

1957. gadā viņš sāka studijas Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūta neklātienes nodaļā, četros gados iegūstot fiziskās kultūras un sporta pasniedzēja kvalifikāciju.

Grostonas 7-gadīgās skolas skolotāji. 1950. gada aprīlis.
No kreisās otrajā rindā pirmais – Edgars Sudārs.
Foto no ģimenes arhīva

Grostonas 7-gadīgajā skolā. 1950. gada aprīlis.
Foto no ģimenes arhīva

Sarkaņu skolas skolotāji 1951. gada 2. oktobrī.
No kreisās pirmajā rindā: Vilma Zvaigzne, Lidija Āboliņa, Harijs Ivanovs (direktors), Pēteris Kalniņš, Ženija Dievkociņa.
No kreisās otrajā rindā: Ludmila Skrodere, Anna Lūse, Edgars Sudārs, Lidija Auziņa, Gaida Gūta.
Foto no ģimenes arhīva

Edgars Sudārs ar pirmo audzināmo klasi 1960. gadu sākumā.

No kreisās pirmajā rindā: Anna Babre, Klāra Breidaka, Meldra Ābelīte, Elena Kokareviča, Vēsma Mugureviča.

No kreisās otrajā rindā: Arnis Stūre, Jānis Plāte, Edgars Sudārs, Andrejs Bondars.

Foto no ģimenes arhīva

Fiziskās kultūras skolotājs. Edgars Sudārs vadīja stundas, trenēja skolēnus dažādos sporta veidos, devās pārgājienos ar slēpēm, pats aktīvi sportoja un piedalījās spartakiādēs, aizstāvoja kolhoza un rajona godu, īpaši šaušanas sacensībās. Tika izveidots labs sporta laukums, kur parasti skolām notika arī zonu sacensības. Skolēni izcīnīja rajona un kolhoza sacensībās godalgotas vietas dažādos sporta veidos: šahā, vieglatlētikā, novusā, tūrismā, šaušanā, futbolā, basketbolā, stafetes skrējienā, dambretē, volejbolā, distanču slēpošanā, slalomā, orientēšanās, tenisā, krosā, zemledus makšķerēšanā. Skolas fizikultūrieši rajona sacensībās 26 astoņgadīgo skolu konkurencē 1970. gada spartakiādē izcīnīja 1. vietu. Par apzinīgu attieksmi pret pedagoģisko darbu 1971. gadā saņēmis ordeni „Goda Zīme”.

Skolas direktors. No 1975. gada janvāra līdz 1991. gada vasarai Edgars Sudārs bija Sarkanu skolas direktors. Viņa vadībā tika iekārtoti 13 mācību priekšmetu kabineti. Skola sacensībās „Par skolu sagatavotību jaunajam mācību gadam” rajona mērogā atkārtoti ierindojās godalgotās vietās.

Rajonā Sarkanu skolas vārds bieži tika nosaukts, saņemot balvas, goda rakstus un ceļojošos sociālistiskās sacensības ka-

Skolas izlaidums, Edgaram Sudāram vēl esot direktora amatā. 1991. gada jūnijs.

Foto no ģimenes arhīva

Kolhoza “Sarkanais stars” sporta sacensību noslēgumā 1960.-70. gadu mijā.

No kreisās: E. Sudārs, M. Seržāne, E. Bērziņš, A. Grāvītis.

Foto no M. Seržānes personiskā arhīva

Direktors Edgars Sudārs izsniedz apliecinājumu par pamatizglītības iegūšanu R. Ūdrim 1987. gada izlaidumā.

Foto no Sarkanu skolas arhīva

rogus. Pa vidu bija skolas ikdiens ar saviem darbiem, prasībām un steigu, prieku un gandarījumu, ar atbildību. 1986. gadā E. Sudārs tika apbalvots ar nozīmi „Teicamnieks tautas izglītības darbā”.

Sabiedriskais darbinieks. 1951. gada rudenī Edgars Sudārs iesaistījās kolhoza “Jaunais rīts” komjauniešu dzīvē. Dažus gadus vēlāk viņš vadīja kolhoza lektoru grupu, kas lasīja politisku un saimniecisku tematu lekcijas svētkos, arī pirms kino izrādēm un dažādām sanāksmēm. Kolhozā „Jaunais rīts” Edgars Sudārs strādāja par sporta metodīķi, sagatavoja sporta sacensību nolikumus, organizēja tās, veica galvenā tiesneša pienākumus. No 1973. gada E. Sudārs atkārtoti tika ievēlēts par ciema padomes deputātu.

Aizsauls ceļos Edgars Sudārs devās 86. mūža gadā, apglabāts Sarkanu kapsētā.

Materiālu sakārtoja Inese Sudāre

Vestures atspulgos

Skatāmais muzeja atklātajā krājumā Sarkanos

Šovasar apmeklētājiem atkal atvērta Madonas muzeja Etnografijas un iedzīves priekšmetu krātuve, protams, ievērojot epidemioloģiskos drošības pasākumus. Atbilstoši tiem krātuvi var apmeklēt individuāli (vienlaicīgi katrā telpā viens vai vienā mājsaimniecībā dzīvojošie). Jūlijā šo iespēju izmantojuši vairāk nekā četrdesmit apmeklētāji. Prieks par ieinteresētajiem nācējiem!

Laikā, kad krātuve apmeklētājiem bija slēgta, daudz strādāts, lai apraksti, izmēri, citas pieejamās ziņas un foto par krātuves nu jau vairāk nekā 800 priekšmetiem, kas ir dažādu amatnieku darba rīki un ierīces, nonāktu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā, kur šī informācija internetā ir pieejama katram interesentam.

Vīrusa dēļ tā iznācis, ka divus gadus arī Sarkanu krātuvē klātienē nav notikušas Muzeju naktis. Domāju, ka ieskats par krātuvē joprojām skatāmo varētu būt labs rosinājums citam te iegriezties pirmo reizi, bet kādam atkārtoti, labi zinot, kam gribētu pievērst uzmanību no tiem turpat trim tūkstošiem priekšmetu, kas jau eksponēti. Šoreiz tuvāk par skatāmo ēkas trešā stāva divās telpās.

Līdz septembrim apskatāma izstāde "Linu apstrādes rīki un audumi no muzeja krājumiem".

Mēru un tvertņu krātuve

Mēru un tvertņu krātuvē.
Laimas Garās foto

Krātuvē pārstāvētas tvertnes, kas kalpojušas par dažādu vielu, šķidrumu un lietu uzglabāšanas vietu un mēru. Plašu klāstu sausu lietu uzglabāšanai veido darinājumi un pinumi no dabā atrodamiem un iegūstamiem materiāliem: koku mizām un krijām, plēstiem skuju koku skaliem, apaļām un šķeltām klūgām, šķeltām koku sakņu sloksnītēm, tāss,

salmiem, niedrēm.

Vienkoči un galdiņu tīnes. Atbilstoši sava laika vajadzībām, pārtikas krājumiem un īpašuma lielumam tika gatavoti vienkoči – izdobti, cilindriski trauki ar iestiprinātu dibenu, kuru darināšanai izvēlējās kokus ar satrunējušu, bojātu serdi. To izdoba, kluci nomizoja, apakšpusē iegrieza gropi dibena ielikšanai, apstīpoja. Laba daļa krātuvē eksponēto vienkoču lietota beramu lietu – labības, miltu, putraimu, zirņu, arī apiņu – glabāšanai.

Attīstoties kokamatniecībai, sausu produktu, kā miltu, sāls, senāk arī apģērbu glabāšanai vienkočus nomainīja tīnes – no galdiņiem (dēļiem) darinātas dažāda lieluma un uz augšu sašaurinātas tvertnes ar vāku. Tīņu gatavošanai dēļišus (galdiņus) ieguva, atskaldot tos no kluča. Trauku stiprināja ar lazdas stīpām. Vāku ietilpināja starp diviem uz augšu pagarinātiem galdiņiem. Lai tīnē glabātu apģērbu, tā galus sarullēja, lai neburzītos un lika kārtu uz kārtas.

Augot dzīves līmenim, pieauga nepieciešamība pēc ietilpīgākas tvertnes apģērba u.c. lietu glabāšanai, ieskaitot iespēju pēc aizslēdzamas glabātuves – lādes, kas var atšķirties pēc izgatavošanas veida un lieluma.

Zirņu tīne glabāšanai lietota 20. gs. 20. gados Kraukļu pagasta "Lejas Baltiņos". Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Lādes

Senāk (Vidzemē vismaz kopš 18. gs.) izmantotā pūralādes formas bija statņu lāde. Šīs lādes bija nekrāsotas, vāks vei-

dots divslīpju jumta formā. Un vienīgais dzelzs elements bija slēdzene.

Skolnieka lāde, lietojis 20. gs. sākumā Aleksandrs Ezeriņš Bučauskas skolā.

Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

19. gs. tika veidoti daudzveidīgāki statņu lādes varianti, kuru atšķirība ir vāku veidos – tie varēja būt izliekti vai arī taisni. No dzelzs tika darināts ne tikai slēdzējmechanisms, bet arī viras. Otējums (zīmējums) un uzkrāsots/iegriezts gada skaitlis liecina par lādes lietošanu meitas pūra glabāšanai.

Statņu lāde ar ornamentu un gadaskaitli "1859" iegūta Liezēres pagasta "Zariņos". Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Lielākā daļa no lādēm krātuvē ir pakšu lādes, kuru stūru savienojumi atgādina ēku gludos pakšus un kurām augšdaļa ir nedaudz platāka, ar taisnu vai liektu vāku. Lādes rotātas ar metāla apkalumiem, zīmējumu un krāsojumu. 19. gs. sākumā pūralādes lietoja visā Latvijā. 20. gs. sākumā – lietotas epizodiski, to

vietā bija vienā krāsā nokrāsotie pūra skapji.

Pinumi

Izturīgs un sen zināms materiāls bija priežu un egļu saknes. Pāršķeltas uz pusēm, abas apaļīgās malas ar nazi nogludināja, slokšņu abas malas nolīdzināja, satina kamolos. Pirms pīšanas mērcēja un vārīja. Pinamā trauka karkasa klūgas apšuva ar sakņu sloksnītēm tik ciešiem dūrieniem, ka sienās nepalika nevienas spraugas, kas ir citiem pinumiem.

Cibas (sauktas arī par vācelēm) – gatavoja no plāna plēsta dēlīša, to saliecot un sānus sašujot, trauka dibenu iespieda no apakšpuses, pietapoja, uzlika vāku. Lietotas līdz dodamā ēdiena (biezpiena, sviesta, gaļas) ielikšanai. Skatoties, cik ilgam laikam pavalgs domāts, izšķīra dienas, divu vai triju dienu, vai nedēļas cibu.

Nedēļas ciba, lietota vēl 20. gs. 20. gados Barkavas Zaļmežnieku sādžas “Lāčos”.

Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Grozū pīšanai šaurāki vai platāki skali tika gatavoti, cērtot koku pavasarī, pāršķeļot vidū kluci, tad uzmanīgi atlobot vienu gadskārtu pēc otras un noplēšot visā garumā un platumā. Pīšanai skalus mērcēja diķī vai novārīja, lai dēlīši būtu lokāni. Pinums var būt ciešs vai ar atstatumu starp skaliem.

Pinumi no kārklū klūgām ir jaunāks tvertņu darināšanas veids. Senākie un vienkāršākie klūgu grozi pīti no nemizotām klūgām katla formā, plaši lietoti mājās un uz lauka. Glītāki pinumi kļuva, kad klūdziņas sāka mizot. Pinumi ieguva arī interesantākas formas, piemēram, ovāli grozi ar vai bez vāka.

Mēri – pūrs un bezmēns

Krātuvē skatāmi pūri – noteikta tilpuma trauki labības daudzuma noteikšanai. Pūrs bija tilpuma/svara mērtrauks beramiem produktiem (vairāk – labībai) ar aptuveni 68,9 litru tilpumu un aptuveni

48 kg svaru.

Ikdienā bija nepieciešamas arī mazākas, bet tāpat noteikta tilpuma tvertnes – puspūrs, četveris (1/4 daļa pūra), sestulis (1/6 daļa), sieks (1/3 daļa pūra).

Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Mājsaimniecībā nozīmīgi bija rokas svāri, kam pamatā ir svira ar maināmu atbalsta punktu. Koka sviru iekāra stiprā auklā, iedaļas atzīmēja ar iegriezumiem kokā un iedzītām nagliņām, nenorādot masas lielumu, to zināja tikai saimnieks. Plaši pielietoti vēlākie bezmēni no metāla.

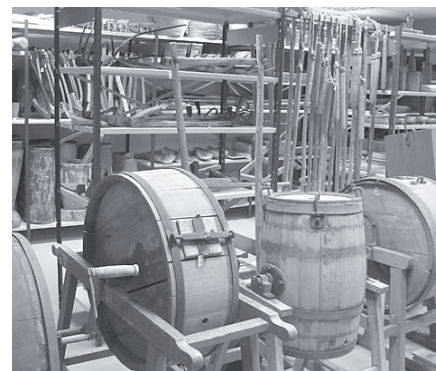
Bezmēns, lietots Lazdonā 19. gs.

Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Iedzīves priekšmetu krātuve

Pēc eksponētajām lietām jaušams, cik plašs bijis ikdienā nepieciešamo un izmantoto lietu klāsts. Līdzās darbarīkiem, ar kuriem tīrumā, rijā un pļāvā vairāk strādāja vīri, lai izaudzētu un iegūtu graudus, gādātu lopbarību (ciņu cirtņi, dakšas, kapļi, sētuves, izkaptis, grābekļi), skatāmi trauki un rīki (piestas, sieti, abras, pavārnīcas, sviesta kuļamie u.c.), kas sievietēm ļāva no saimniecībā iegūtā pagatavot saimei ēdiena, rūpēties par tīru apģērbu (veļas dēlis, vanna, velējamās un kuļamās vāles, veļas mašīna). Plašāk pārstāvētas ir maizes cepšanai un piena pārstrādei nepieciešamās lietas.

Tradicionāli sviestu kūla no skāba krējuma, ko nosmēla sarūgušam pienam. Sviestu kūla tad, kad bija sakrāts pietiekams tā daudzums – parasti reizi nedēļā. Vienkāršākais veids bija kult bļodā ar koka karoti. Citi sviesta kuļšanas trauki

– kuļamā kaste, ķērne, muca. Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Piesta – vienkoka trauks vārītu zirņu, pupu, kartupeļu un graudu sagrūšanai ar stampu, gatavojot ēdiena. Piestā sagrūstas kaņepes noderēja par pavalgu sviesta vietā.

Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Agrāk gandrīz katrai saimniecei bija sava abra rupjmaizes mīklai. Tās lielākoties tika izgatavotas no apses, oša vai liepas, lai mīklai nerastos piegarša. Pēc lietošanas abra netika mazgāta, koka porās palika pienskābās baktērijas, kā arī rauga sēnes, kas palīdzēja uzraudzēt nākamo mīklas porciju.

Priekšmets un foto no **Madonas muzeja krājuma**

Materiālu sagatavoja **Inese Sudāre**

Fotoreportāža

Vasaras izskaņa Biksēres muižā

Jau kopš pavasara, ievērojot drošības pasākumus, ir atļauti amatiermākslas kolektīvu mēģinājumi, kurus vasaras sezonā galvenokārt ārtelpās izmantojuši arī novada radošie kolektīvi. Ņemot vērā to, ka aktīva koncertdzīve šobrīd izpaliek, kolektīvi turpina strādāt un uztur radošo garu, lai dejas tradīcijas nepazūd un turpina dzīvot. Sākotnēji "Četras deju pieturas Biksēres muižā" tika plānotas nedaudz savādākas – ar lielāku dalībnieku skaitu, bet šodienas situācijā tas bija kā ģenerālmēģinājums koncertiem, kuri kaut kad noteikti būs. Divu stundu garumā, ciemojoties Biksērē, bija iespēja redzēt visus piecus tautas nama "Kalnagravas" deju kolektīvus, tāpat dejotājus no Praulienas un Meirāniem. Tā kā šajās dienās Madonas novadā viesojās arī ilggadējie deju draugi no Igaunijas, ikviens varēja ielūkoties arī mūsu kaimiņzemes kolektīva deju solī.

Starp deju pieturām muižas viesus priecēja sarkaniešu muzicējošā grupa "Ķirmji". Muižas un klēts pagrabos bija apskatāma Ērgļu lietišķās mākslas izstāde "Līgotāji..." un izstāde "Madonas apriņķa brunču raksti". Tāpat muižas viesiem bija

iespēja iepazīties ar senlietu muzeju "Biksēres klēts".

Vakara izskaņā Biksēres muižas viesus priecēja brīnišķīga noskaņu mūzika – duets "Viņš un Viņa", kurā muzicē latviešu saksofoniste, bijusī madoniete Ilze Lejiņa un franču saksofonists multiinstrumentālists Freds Ormēns.

Duets "Viņš un Viņa" savu darbību sāka 2012. gadā, radot neparastu koncertformātu, kurā apvienota mūzika ar teātra elementiem. Grupas dalībnieki spēlē ne tikai saksofonus, bet arī ģitāru, vijoli, birbīni, kokli un stabuli. Freds Ormēns rada aranžējumus gan populārām franču un latviešu melodijām, gan arī savām oriģinālkompozīcijām.

Vasara Biksēres muižā ir aizvadīta krāsaina un daudzveidīga. Paldies amatiermākslas kolektīvu dalībniekiem un muižas viesiem par šo pozitīvajām emocijām piepildīto dienu!

Valdas Kļaviņas teksts
Ingas Aizupes foto

*Bērnu deju kolektīvs "Avotiņš".
Jauniešu deju kolektīvs "Resgaļi".
Deju kolektīvs no Igaunijas "Kaareke".
Vidējās paaudzes deju kolektīvs no Meirāniem "Rokraksti".
Senioru deju kolektīvs "Senči".
Madonas novada pašvaldības sveicenu
dejojājiem un viesiem nes Madonas novada
priekšsēdētāja vietnieks Zigfrīds Gora.*

*Vidējās paaudzes deju kolektīvs "Kalnagravas".
Jauniešu deju kolektīvs "Pinums" no Praulienas.
Ērgļu lietīškās mākslas izstāde "Līgotāji...".
Senioru deju kolektīvs "Labākie gadi".
Grupa "Ķirmji".
Duets "Viņš un Viņa".*

Jaunie projekti

Ar katru gadu mūsu Biksēri apmeklē arvien vairāk tūristu. Viņi ir sajūsmā. Bet vai mēs paši novērtējam?

25. jūlija pēcpusdienā tika atklāta skaista vietiņa – Noskaņu noriņa Biksēres muižas parkā – kādreizējā estrāde, kur pēdējā izrādē “No saldenās pudeles” tika spēlēta 1981. gadā. Viss šos gadus pļaviņa nebija aizaugusi, tajā bija patīkami uzturēties. Tā radās ideja labiekārtot šo vietu atpūtai, pasākumiem nelielai auditorijai un akustiskiem koncertiem. Pavasarī mūsu biedrība “Sarkaņu pagasta kultūrmantojums” rīkoja pļaviņas sakopšanas talku.

Lai piesaistītu līdzekļus aprīkojuma iegādei, biedrība uzrakstīja projektu “Noskaņu noriņa Biksēres muižas parkā”, iesniedza to Madonas novada pašvaldības izsludinātajam projektu konkursam “Atbalsts nevalstiskajām organizācijām 2021. gadā” un guva finansiālo atbalstu 1236,87 eiro apmērā. Par šiem līdzekļiem tika iegādāti trīs šūpuļtīkli un šūpuļkrēsli, kā arī koka platformas sēdēšanai, kas ļauj Noskaņu noriņā baudīt dabas harmoniju netraucēti vairākām ģimenēm vienlaicīgi un atpūtināt kājas šūpuļtīklā pastaigu cienītājiem vienatnē.

Liels paldies pagasta pārvaldei par sapratni, atsaucību un atbalstu, Ralfam Kvēpam un Guntaram Ozolam par kvalitatīvu izpaušanu, ainavu arhitektei Agnesei Silupai par sniegto konsultāciju,

Atklāta Noskaņu noriņa Biksēres muižas parkā

SIA “BĀKŪŽI AB” par koka platformu izgatavošanu un uzstādīšanu un Vitai Krūmiņai par muzikālo gaisotni Noskaņu noriņas atklāšanas pasākumā. Bet vislielākais paldies projekta vadītājai Ilzei Pliskai. Pasākuma apmeklētāji no Madonas atzina, ka Noskaņu noriņā ir patīkama aura un šī vieta ir saistoša pilsetniekiem, lai pabūtu vienatnē pie dabas un noskaņu pasākumu cienītājiem.

Kopā mums izdevies radīt īstu dabas koncertzāli, kur smelties enerģiju no dabas un kultūras, netraucējot parka dzīvotni. Labiekārtotā teritorija pieejama ikvienam interesentam, saudzējot noriņā uzstādīto inventāru un ievērojot nosacījumu – KO ATNESI, TO AIZNES. Ilgtermiņā Noskaņu noriņas uzturēšanu kārtībā nodrošinās pagasta pārvalde un sakopšanas talkās piedalīsies arī mēs – biedrības “Sarkaņu pagasta kultūrmantojums” biedri.

Aizejiet! Izbaidiet, atpūties šūpuļ-

tīklos, ieklausieties putnu dziesmās, vēja šalkās, paverieties debesīs, kā mākoņi ar saulīti rotaļājas. Bet, lūdzu, to, ko atnesat, arī aiznesiet! Lai jauki brīži!

Līga Kuba, projekta idejas autore, biedrības “Sarkaņu pagasta kultūrmantojums” valdes locekle

Ilzes Pliskas foto

Jaunie projekti

Jūlijā biedrība “Sarkaņu pagasta kultūrmantojums” realizēja projektu „Jaunas prasmes Sarkaņos”. Projektu finansiāli atbalstīja Madonas novada pašvaldība un LEADER.

Piecas dienas no vēlas pēcpusdienas līdz pat vēlai vakara stundai biedrības telpās un arī ārtelpās Sarkaņos bija manāma liela rosība. Notika nodarbības no janvāra atceltajās un ļoti gaidītajās Lampu dizaina darbnīcās. Darbnīcu vadītāji mākslinieku ģimene no Dzērbenes – Ērika Mālere un Aigars Lenkevičs.

Pirmajā projekta dienā notika iepazīšanās. Iepazīšanās ar Ēriku un Aigaru, viņu ikdienu, viņu vaļasprieku, viņu pamatnodarbošanos – dažādām mākslas un dizaina aktivitātēm Amatū mājā “Memberi” Dzērbenes pusē. Iepazīšanās ar materiāliem un visu to, kas jāņem vērā, lai izgatavotu lampu pēc katra individuālas ieceres. Tāpat notika iepazīšanās ar viņu realizētajiem projektiem, kas bieži vien krasi atšķiras no vārdiem *dizains* un *māksla*. Kā atklāja Ērika, vairāki realizētie projekti saistīti ar novadpētniecību un Dzērbenes puses kultūras mantojumu un cilvēkiem, kas ar savu devumu bagātinājuši vietējo kultūrvidi.

Trīs nākamās projekta dienas aizritēja radošā darbā, kad tika veidotas lampas pēc individuālām idejām. Tika saņemta visa veida informācija, kas varētu nodrēt savas lampas izgatavošanā. Garāmbraucējiem bieži vien radās jautājumi,

ko jūs tur krāsojat un žāvējat? Atbilde skanēja ļoti vienkārši – *lejam* papīru! *Lejam* papīru no rabarberiem! Un tā arī bija – parastie rabarberu kāti, pareizi apstrādāti, radīja interesantu, šķiedrainu materiālu, kas vairākām projekta dalībniecēm kalpoja par brīnišķīgu materiālu īpašas un individuālas lampas izgatavošanai.

Savukārt piektā projekta diena bija svētku un projekta izvērtējuma diena, kad Sarkaņu bibliotēkas telpās ikvienam bija iespēja apskatīt to, kas tapis Lampu dizaina darbnīcā. Rezultāts – pārsteidzošs! Prieks un gandarījums par paveikto un iegūtajām prasmēm gan dalīb-

niekiem, gan meistarklašu un projekta vadītājiem.

Ērika un Aigars saka paldies visai dalībnieku grupai, kas bija sirsnības, radošuma un gaišuma pārpilna.

Savukārt mēs, projektā iesaistītie, saikām paldies Ilzei Pliskai un Irinai Bačkai, kas mums deva iespēju piedalīties.

Sadarbība, kas vienoja projekta un meistarklašu vadītājus, un 17 interesentus, vērtējama ar maksimālo punktu skaitu.

Valdas Kļaviņas teksts
Ilzes Pliskas foto

Projekta
Nr. 20-05-AL23-A019.2206-000009
„Jaunas prasmes Sarkaņos”

Finansiāli atbalsta:
Madonas novada pašvaldība

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

Jaunumi bibliotēkās

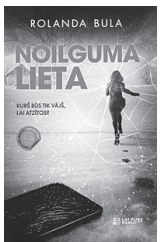
Lai smeltos iedvesmu lasāmvielai tumšajiem rudens vakariem, kas straužiem soļiem tuvojas, Biksēres bibliotēka šajā gadā ir iegādājusies bagātīgu detektīvu un cita veida romānu klāstu no izdevniecības "Latvijas Mediji". Neliels ieskaits grāmatās, izlasot anotācijas.

Agrā svētdienas rītā Egonis Dambergs saņem zvanu – policijas ģenerāļa Bozes pagalmā atrasts līķis, bet viņa virtuve izdemolēta. Tajā pašā dienā, atgriežoties mājās no Austrijas, Vīnes lidostā bez pēdām pazūd Annas Elizabetes vecmāmiņa – baronese Anna Roze Berga. Taču, ja šie notikumi paliek zināmi tikai šaurām aprindām, tad ziņa par to, ka pazīstama uzņēmēja mājās noslepkavots atrasts viņa dubultnieks, līdz ar rakstu dzeltenajā presē izplatās pa visu valsti. Anna Elizabete atkal iesaistās izmeklēšanā.

Piepalīdzot darbos savu vecāku saimniecībā Elbmāršā, izmeklētāja Frīda Paulsena atgūstas no pārdzīvojumiem. Piepeši viņu apciemo senā draudzene Džo. Kā parādījusies, tā pazūd, taču jau drīz Frīda uzzina: Džo kļuvusi par liecinieci kādas smagi sadurtas sievietes nāvei pamestā mājā, un viņu sāk turēt aizdomās par slepkavību. Uztraukusies Frīda dodas draudzeni meklēt. Viņas pēdas ved uz kādu nomaļu namu Baltijas jūras krastā, kur reiz nežēlīgi nogalināta atpūtnieku ģimene. Slepkava joprojām nav atrasts.

Pēc dzimšanas dienas svinībām pazūd biznesmenis Guntris Veldre. Viņa līķis tā arī netiek atrasts; mājienu par iespējamo notikumu gaitu dod vien uzņēmēja ierastajā skrējiena trasē līdzās šosejai atrastais sadauzītais mobilais telefons. 14 gadus vēlāk aizdomās par būvmateriālu zādzību turēts vīrietis izplāpājas, ka Veldre ticis nogalināts, un to noteikti izdarījusi viņa sieva Brigita. Izmeklēt noziegumu tiek uzticēts Asnātei Griezei. Viņas kolēģis Juris Zvirbulis ir atvaļinājumā, tomēr arī labprāt iesaistās

izmeklēšanas gaitā...

Romāna „Stopētāju lieta” turpinājums. Kādas pavisam parastas Latvijas pilsētas netradicionālās reliģiskās kopienas dzīvi īsā laika sprīdī satricina mīklaini notikumi: draudzes vadītāju Biku mājas pagalmā noindēti sargsuņi un draudzes namā izlīmētas draudu skrejlapiniņas. Šiem notikumiem seko kas briesmīgs – pirtī atrod noslikušo Pēteri Biku, taču nelaimes gadījuma versija neapstiprinās. Tīšo slepkavību izmeklē kriminālpolicijas inspektors Juris Zvirbulis, kuram palīdz izmeklētāja Asnāte Grieze. Izrādās, ka apdraudēta ir arī mācītāja atraitne Olga, kuru nolaupa un aizved uz purvu, kur sieviete ir spiesta pārļaut baļu nakti. Inspektors Zvirbulis noskaidro, ka pilsētā no Londonas ir ieradies Aldis Braucējs, kura sieva bijusi draudzes upuris. Atklājas, ka Aldis, biedējot Bikus, noindējis suņus un nolaupījis Olgu. Pēc tam aizdomas krīt arī uz Esēniju Vidvudu, kura arī ieradusies pilsētā. Esēnija atzīstas līmlapiņu izlīmēšanā. Tikai pēc tam Zvirbuļa aizdomas krīt uz Biku dēlu Aleksandru, kurš slepus ieradies no Spānijas nolūkā nogalināt tēvu, lai ieņemtu viņa – draudzes vadoņa – vietu. Braucēja nodoms patiesībā arī ir bijusi Biku pāra slepkavība, bet viņš to nav realizējis, jo nespēj nogalināt. Arī Esēnija ir gribējusi vairāk – pasūtīt draudzes nama nodedzināšanu, bet arī viņa nespēj veikt iecerēto. Slepkavību spēja veikt tikai draudzes lolojums Aleksandrs. Romāna fonā – sektas dzīve, bet romantismam mazliet nepiepildāmās mīlas ilgas – Zvirbulim ir jau 40, bet Ditai Vidvudai 20, taču sapņot Juris uzdrīkstas.

Laura kopā ar vīru Agri dzīvo privātmājā nomaļā lauku apvidū. Laurai ir mīlošs vīrs, gādīgi vecāki un veiksmīga māsa, draudzīgs suns un sapnis par pirmdzimto, bet kādu vakaru viņas dzīve pārvēršas. Agris dodas pastaigā ar suni, bet mājās neatgriežas. Kad sieviete sāk pazudušā vīra meklējumus, viņai nākas saskarties ar apkārtējo nesapratni, vēl vairāk – apgalvojumu, ka nekāda Agra nav, viņa dzīvo viena. Laurai izdo-

das atrast pierādījumus Agra eksistencei, bet vēl jāsaprot, kas īsti noticis... Kur beidzas mūsu iztēle un sākas realitāte? Varbūt reizēm esam tik ļoti pārliecināti par savu taisnību, ka esam gatavi uz visu, lai to pierādītu?

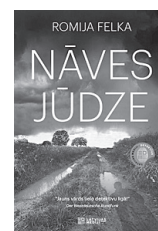
1959. gada februārī Urālu Politehniskā institūta studentu grupa devās pāri skarbjām Ziemeļurālu kalnu pārējām. Viņus vadīja Igors Djatlovs. Pārgājiens norisinājās bez starpgadījumiem, jaunieši bija profesionāli tūristi. Un pēkšņi – katastrofa. Vienā no nakšņošanas vietām vakarā, jau tumsā, notika kaut kas tik drausmīgs, ka izbijās pat pieredzējuši, rūdīti ceļotāji, kuri prata izdzīvot jebkur ar nazi vien. Viņi uzšķērda telti, visu pameta, izskrēja salā – cits apģērbies, cits bez apaviem, tikai zeķēs – un metās lejup pa nogāzi, nesdami līdzīti trīs ievainotus biedrus... Neizglābās neviens. Liktenīgo kalna pāreju nodēvēja par Djatlova pāreju. Kas tajā februāra naktī notika? Nomaldījusi raķete? Izbēgušu ieslodzīto uzbrukums? Kautiņš dzērumā meitenes dēļ? Seno dievu atbēriba? Ūdenraža bumbas izmēģinājums? Varbūt lavīna? Annas Matvejevas arsenālā ir paņēmiens, kas, iespējams, palīdz saprast atminējumu. Romāns balstīts patiesos notikumos.

Līzbetei ir 38 gadi, mājiņa pie jūras un darbs skolā, taču viņa ir viena. Tas, protams, ir labāk, nekā būt nelaimīgās atiecībās, taču ne tā, kā Līzbetei gribētos. Tuvojoties Ziemassvētkiem, skolas direktore paziņo, ka sporta stundas Līzbetes vietā turpmāk vadīs bijušais slēpošanas čempions, tādēļ viņa nolemj rīkoties un ķeras pie pārgalvīga plāna īstenošanas...

Tulkojusi Vizma Zaķe. Toreiz... Frīdai bija 13 gadu, kad tika nogalināta viņas labākā draudzene. Baidoties par savu dzīvību, meitene gadiem ilgi glabāja noslēpumu, kura atklāšana būtu varējusi palīdzēt notvert slepkavu. Tagad... Tēvam nokļūstot slimnīcā, Frīda spiesta at-

griezties dzimtas saimniecībā Elbmāršā, kur viņa satiek izmeklētāju Hāverkornu. Lai arī ieradies izmeklēt uzbrukumu Frīdas tēvam, Hāverkorns nav aizmirsis pirms gadiem notikušo un savu nojautu, ka Frīda kaut ko slēpj. Vai starp noziegumiem Paulsensu saimniecībā un jaunās meitenes slepkavību pirms astoņpadsmit gadiem varētu būt saistība? Vai pagātnes notikumi varētu atkārtoties?

Kamēr ģimene gaida pie vakariņu galda, Sems Vitels aizbrauc uz veikalu pēc krējuma, bet, kad atgriežas, sieva ir nogali-

nāta un sešus gadus vecais dēls Jūnatans – pazudis. Sems ir izmisumā, neziņa par puisēna likteni ir mokoša, tomēr policijas veiktajā nopratināšanā patiesību par attiecībām ar sievu un dēlu viņš noklusē. Nozieguma izmeklēšanu vada prokurore Jāna Berzeliusa, kura bērnībā pati tika nolaupīta saviem vecākiem. Pagātnes tumšais noslēpums noziedznieka Danilo Penjas veidolā nostājas starp Jānu un viņas kolēģi Pēru, kurš cenšas iekarot šķietami atturīgās un vēsās prokurores simpātijas.

Nupat pagājusi vasara. Garie vakari un gaismas daudzums šajā gadalaikā ir pamudinoši apstākļi, lai lasītu vairāk.

Vai varētu būt, ka vasara ir īpašs, citāds, atšķirīgs laiks literatūras izvēlē, jo spilgtā gaisma, viņu skaņa pludmalē, siltais vējš un laiskā poza liek izvēlēties literatūru, kas, iespējams, neprasa tik daudz uzmanības un sagādā baudu no vārdu virknējumiem vien? Ir grāmatas, kuru izlasīšana uzjunda piemirstas sajūtas. Tomēr varbūt jāmeklē vēl nepieredzētas emocijas, ko sniedz lasīšana.

Lai izvēlētos sev vēlamu lasāmvielu, aicinām grāmatu lasītājus iegriezties Bikšēres bibliotēkā.

Didzis Akmentiņš,

Madonas novada Sarkaņu pagasta
Bikšēres bibliotēkas vadītājs

Sports

7. augustā norisinājās tradicionālais Bikšēres muižas skrējieni. Skrējieni tika organizēti divās disciplīnās – viena un piecu kilometru distancē. Par spīti nelabvēlīgajiem laika apstākļiem un stiprajam lietum, dalībnieki abās disciplīnās bija apņēmības pilni startēt.

Viena kilometra distancē piedalījās 16 dalībnieki – 13 mazie censoņi un trīs mazās censonas. Godalgoto 1. vietu ieguva Henrijs Rozentāls, 2. vietu – Oskars Liepiņš un 3. vietu – Linards Matuļenko.

Piecu kilometru distancē piedalījās

17 dalībnieki, no kuriem trīs – dāmas. Godalgotajā 1. vietā – Kalvis Krīgers, 2. vietā – Oskars Laucis (Smiltene), 3. vietā – Niks Dagnis Dieriņš. Dāmu konkurencē – Eva Rozentāle, Karīna Liepiņa un Evelīna Kurmīte.

Paši mazākie startā un finišā.

14. augustā pie Bikšēres ūdenskrātuves norisinājās sacensības "Volejbols Bikšērē". Kopumā piedalījās 15 komandas, kurās bija dalībnieki no Sarkaņiem, Liezēres, Ozoliem, Dzelzavas, Cesvaines, Varakļāniem, Jaungulbenes

un Madonas. Turnīrā 1. vietu ieguva komanda no Varakļāniem, 2. vietu – Cesvaines komanda un 3. vietu – komanda no Jaungulbenes. Spēļu starplaikos spēlētāji tika aicināti cienāties ar siltu zupu. Visas dienas garumā par muzikā-

lo pavadījumu rūpējās Arvis Trečaks.

Klāvs Sveķis, Sarkaņu pagasta
sporta darba organizators
Klīntas Galejas un
Lienes Jurevicas foto

Sacensību uzvarētāju komandas.

Sportiskā gaisotne ezermalā.

Jaunie projekti

Latviešu kino vakari

Biedrība "Madonas futbola attīstībai" sadarbībā ar Madonas novada pašvaldību laika posmā no 12.08. līdz 15.08. realizēja projektu "Brīvdabas kino vakari Biksērē". Tā ietvaros pirmo reizi Biksērē tika rādīts brīvdabas kino. Kopumā norisinājās četri kino vakari, kuros tika nodemonstrētas piecas latviešu filmas ar Madonas novada aktieru dalību.

Iedvesmojoties no latviešu sasniegumiem Tokijas olimpiskajās spēlēs, kurās basketbola 3x3 komanda izcīnīja zelta medaļu, pirmā tika demonstrēta filma "Sapņu komanda 1935", kurā filmējies aktieris Gints Andžāns. Otrajā vakarā mazākajiem kino mīļiem tika rādīta animācijas filma "Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi", kurā dzirdama aktrises Baibas Brokas balss. Savukārt latviešu kino klasikas mīļotājiem šī vakara turpinājumā tika demonstrēta filma "Purva bridējs", kurā filmējusies novadniece Olga Dreģe.

Sestdienas vakarā bija iespēja uz lielā ekrāna sekot līdzi zemgaļu brīvības cīņām pret krustnešiem filmā "Nameja gredzens". Filmā piedalījusies madonieši – Gints Andžāns, Dainis Grūbe un skaņu celīņa tapšanā Dzelzavā dzimusī – Ieva Kerēvica.

Kino vakaru noslēgumā tika demonstrēts piedzīvojumu

stāvs visai ģimenei "Vecā dārza noslēpums", kurā vienu no lomām attēlo Ērgļos dzimušais aktieris Armands Bergis.

Laika apstākļi kino seansu laikā lutināja, ļaujot ikvienam apmeklētājam izbaudīt īstus vasaras vakarus brīvā dabā.

Klintas Galejas teksts un foto

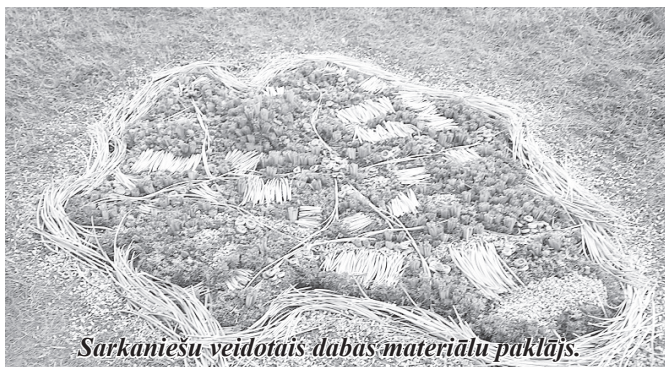
Viss notiek!

Šis gads novadā aizrīt Madonas 95 gadu jubilejas zīmē, tādēļ par godu šim notikumam notiek dažādi pasākumi. Tajos piedalīties tiek aicināti novada amatiermāks-

slas kolektīvi.

29. maijā savus sveicienus Madonai klātienē varēja nodot novada amatiermākslas kolektīvi. No Sarkaņu pagasta dejas sveiciens tika sūtīts no jauniešu deju kolektīva "Resgaļi", vidējās paaudzes deju kolektīva "Kalnagravas" un senioru deju kolektīva "Labākie gadi". Savukārt muzikālais sveiciens tika nosūtīts no jauktā vokālā ansambļa "Rondo". Video zižeti ar sveicieniem ir apskatāmi: www.madona.lv mājaslapā.

No 4. līdz 6. jūnijam Madonā, Parka kalnā, ikvienu priecēja ziedu paklāju izstāde, kurā piedalījās arī Sarkaņu pagasts. Valentīnas Gailītes idejas "Mazs bij" tēva novadiņš" realizācijai bija nepieciešams ļoti liels daudzums pieneņu kātu, lai no tiem veidotu mūsu novada karti – pakalonus, laukus, upes un ceļus. Paldies visiem, kas palīdzēja materiālu savākšanā! Kopā mums izdevās!

Sarkaniešu veidotais dabas materiālu paklājs.

Valentīna Gailīte un Inga Pujate radošajā procesā Madonā.

5. jūnijā amatiermākslinieki "Piņģerots" ar teatraliem dzejas lasījumiem un melodijām priecēja Madonas pilsētas viesus svētku svinību laikā.

20. jūnijā uz publisku mēģinājumu pie muižas klēts aicināja grupa "Māgas".

21. jūnijā, vasaras saulgriežu laikā, pagasta pārvaldes darbi-

Pagasta pārvaldes darbinieki siena talkā.

nieki, atceroties sentēvu prasmes, piedalījās siena talkā, kuras rezultātā visas vasaras garumā ikvienu muižas viesi priecēja divi rūpīgi sakrauti siena zārdi.

21. jūnijā vakarā folkloras kopa "Libe" savā kārtējā mēģinājumā aicināja ikvienu, lai izbaudītu saulgriežu vakaru muižas skatu laukumā latvisku, tradicionālu melodiju noskaņās.

Saulgriežu vakars kopā ar folkloras kopu "Libe".

22. jūnijā pie muižas klēts savā radošajā darbībā aicināja ielūkoties grupa "Ķirmji".

21. un 22. jūnijā visā pagasta teritorijā tika izveidots vienots noformējums Ligo svētku laikam pagastā. Paldies visiem, kas iesaistījās gan materiālu sagatavošanā, gan dekoru veidošanā!

Dekoru veidotāji Polvarkā.

23. jūnijā vakarā biksēriešus līdz lielajai lietusgāzei naktī priecēja Uguns ziedi centra dīķi.

3. jūlijā vokālais ansamblis "Rondo" ar savām skanīgajām balsīm kuplināja Daugavas svētkus Vīgantes parkā.

16., 23., un 30. jūlijā pie Biksēres muižas klēts notika pasākumu cikla "Četras satikšanās Biksēres muižā" koncerti "Satikšanās mūzikā", kuros koncertēja un ar savu radošo darbību iepazīstināja savējie, kas dzīvo, strādā Madonas novadā vai šo vietu sauc par savu dzimto pusi. Apmeklētājiem bija iespēja iepazīt grupu "Atbalss" no Barkavas puses, grupu "Divi krasti" no Lubānas un bundzinieku biksērietu Normanu Bārbalu, kas

šobrīd dzīvo un sevi radoši pilnveido Rīgā. Sižets par Normanu un Biksēri skatāms www.madona.lv video sižetu arhīvā.

Bundzinieks Normans Bārbāls.

31. jūlijā amatierteātris "Piņģerots" ar ainiņām iz skolas dzīves priecēja madoniešus un viesus.

"Piņģerots" pie Valsts Madonas ģimnāzijas.

7. augustā pie muižas un klēts tika parādītas teatrālas ainiņas, kuras izspēlēja vietējais amatierteātris "Piņģerots", Dzelzavas pagasta amatierteātris un tālākie viesi no Ventspils novada – Ugāles amatierteātris "Ugāles drāma" un Puzes amatierteātris "Un tā tālāk...". Par spīti stiprajam lietum, muižas teritorijā valdīja īpaša teatrāla gaisotne, ko izbaudīja gan paši aktieri, gan apmeklētāji.

Dzelzavas amatierteātris.

Amatierteātris "Piņģerots".

Ugāles amatierteātris.

Valdas Kļaviņas teksts, V. Kļaviņas, L. Lūses foto

Jaunie projekti

Biksērē pie avotiņa uzstādīts vides objekts, realizējot ideju "Caur tēvutēvu spēku, uz debesīm asnojot..." Tā ir interpretācija par Sarkaņu pagasta logo tēmu. Mūsu tautas vērtīgais kultūras mantojums – latvju rakstu zīmes –, kas ieaustas segās, cimdos, jostās un skulpturālos tērauda dzīparos. Skulptūra veido Saules zīmi, kas paceļas virs stilizēta kalna un to nevar nepamanīt. Tas priecē gan vietējos, gan ikvienu garāmbraucēju.

Vides objekts ir veidots no ļoti izturīgiem materiāliem – nerūsējošais tērauds un granīts, kas prasa minimālu apkopi to saglabāšanā. Virsma ir veidota ar dabīgu faktūru, kas papildināta

ar māksliniecisku slīpējumu.

„Saules dzīpari” ir mākslas objekts, kas izpildīts vienā unikālā eksemplārā. Tā autors ir Kārlis Īle, ar ko Sarkaņu pagastam ir ilgstoša sadarbība dažādos projektos jau 15 gadu garumā.

Teritorijas labiekārtošanas darbus veica SIA "RK celtnieks". Projekts realizēts, sadarbojoties pagastam un Madonas novada pašvaldības Attīstības nodaļai. Tā realizācijai izmantots novada pašvaldības finansējums un Sarkaņu pagasta finanšu līdzekļi, kas bija plānoti kultūras pasākumiem.

Valdas Kļaviņas teksts un foto

„Saules dzīpari“.

Vides objekts uzstādīšanas procesā.

Afiša

10. un 11. septembrī

Sarkaņos, Amatu skolā,
projekts

“Vecas lietas jaunā izskatā”

Restaurācijas meistarklases
vadītāja Valda Dumerāne- Krūze
Pieteikšanās un tālrunis
informācijai: 29424739 – Valda

16. septembrī plkst. 19.00

Biksēres kalnā
Dzejas dienas
Piedalās

jauktais vokālais ansamblis “Rondo”
un
amatierteātra “Piņģerots” aktieri.

Sveciņu vakars

Sarkaņu kapos
2. oktobrī plkst. 18.00

SARKAŅU PAGASTA PĀRVALDES IZDEVUMS

Izdevējadrese: Sarkaņu pagasta pārvalde, Madonas novads

Izdevuma redaktore Valda Kļaviņa, tel 29424739, e-pasts: valda.kalnagravas@inbox.lv

Redkolēģija Inga Bārbale, Inese Sudāre, Andris Trečaks

Iespiests SIA “Erante”, Madonā, Saieta lauk. 2.

Datorsalikums. Ofsetiespiedums.

Par rakstu saturu un faktu precizitāti atbild autors